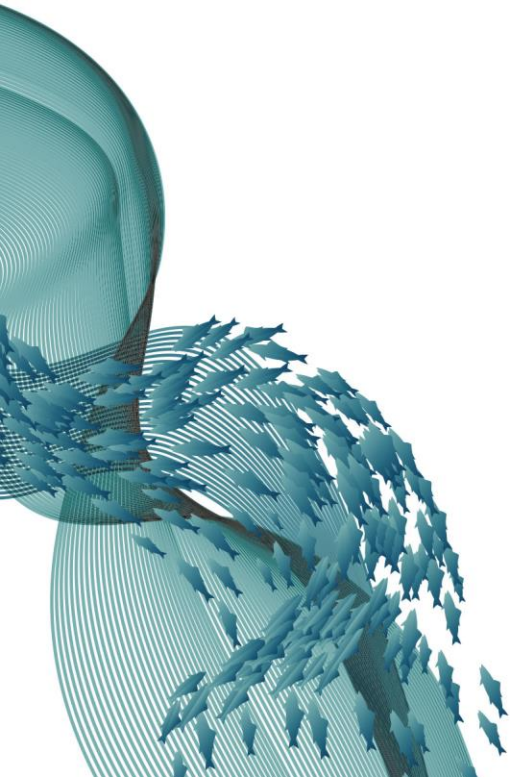

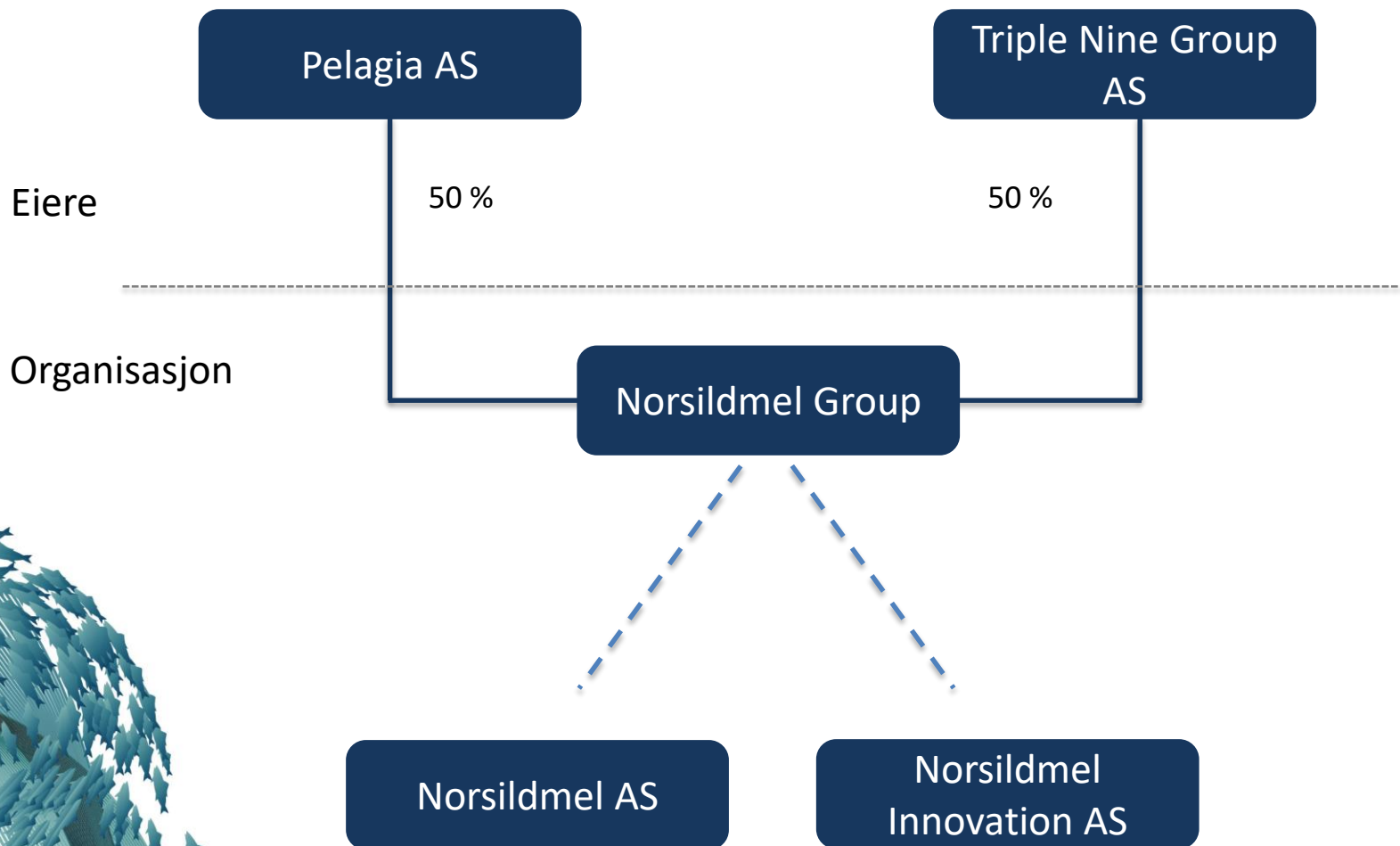
Prisnedgang for råstoff til fiskemel og fiskeolje i 2017

Norsildmel

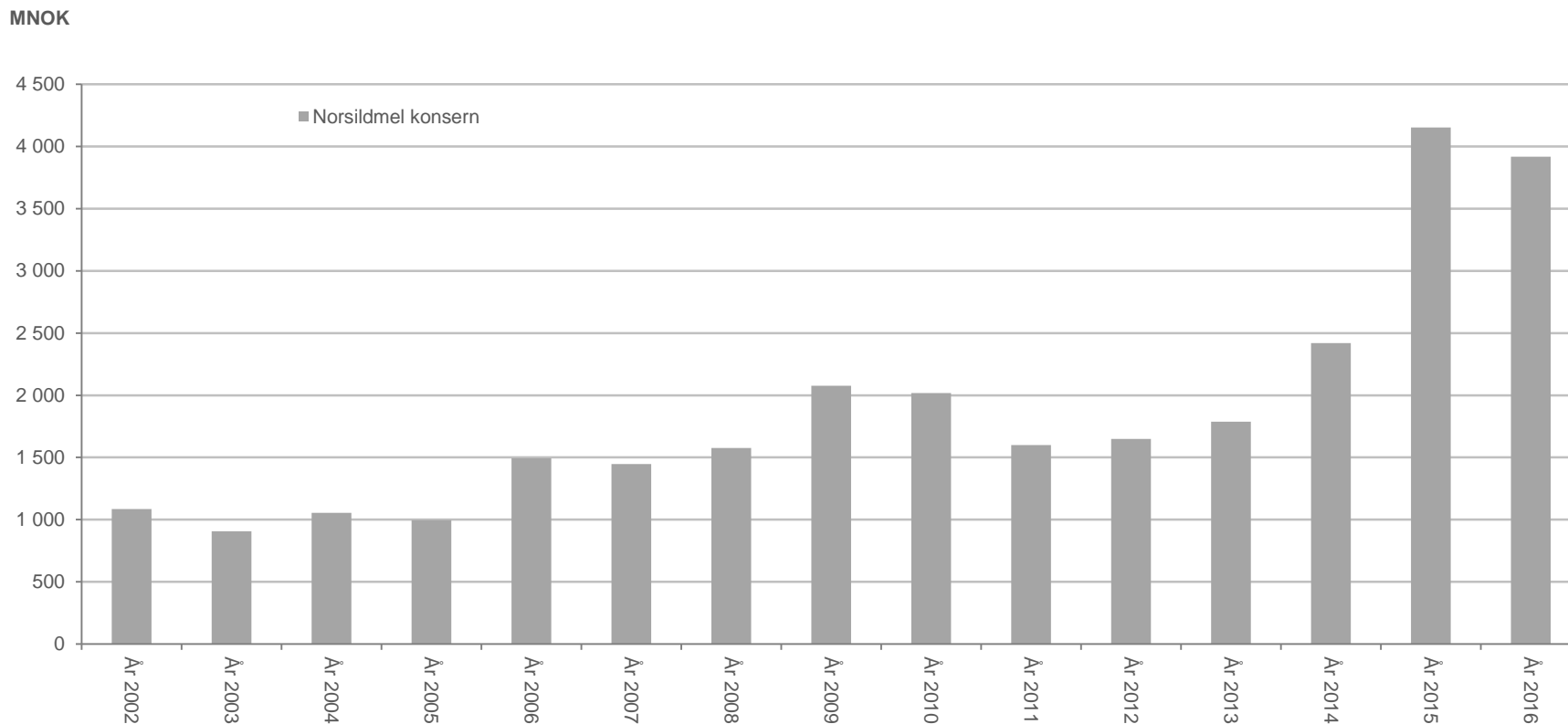
Eierskap og organisering

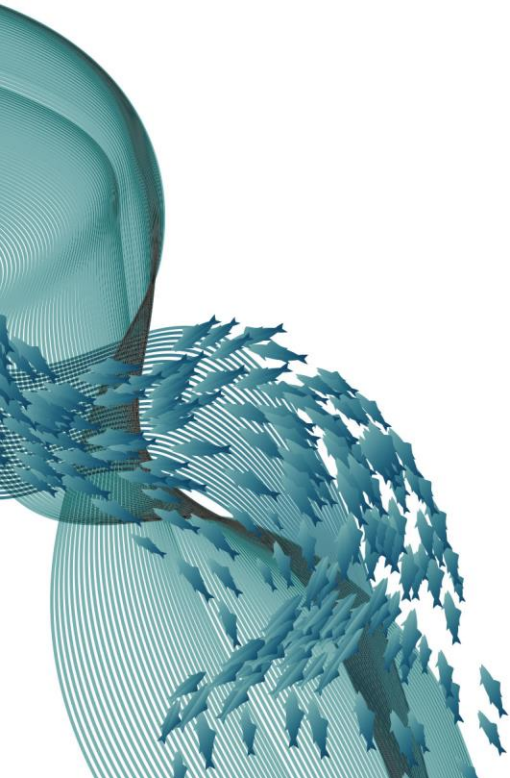
Omsetningen i NSM har økt voldsomt de siste årene – nå rundt 4 milliarder

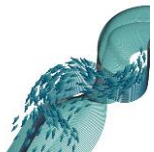
Omsetning NSM konsern, 2002-2016

Source: NSM

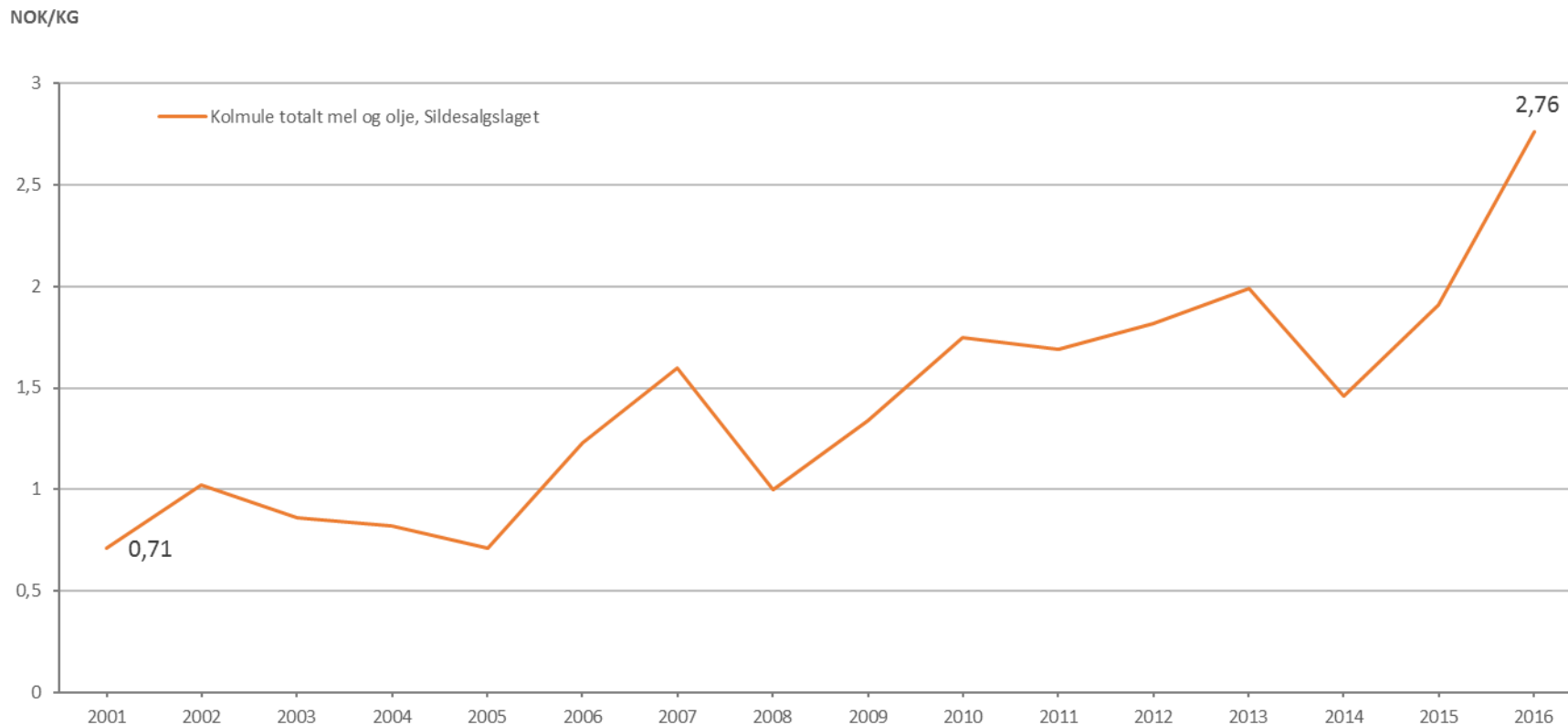
Prisen på råstoff

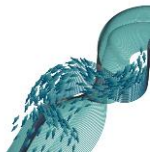

Prisutvikling for kolmuleråstoff fra 2001 til 2016

NOK/KG for kolmule omsatt ved Sildesalgslaget, 2001-2017E

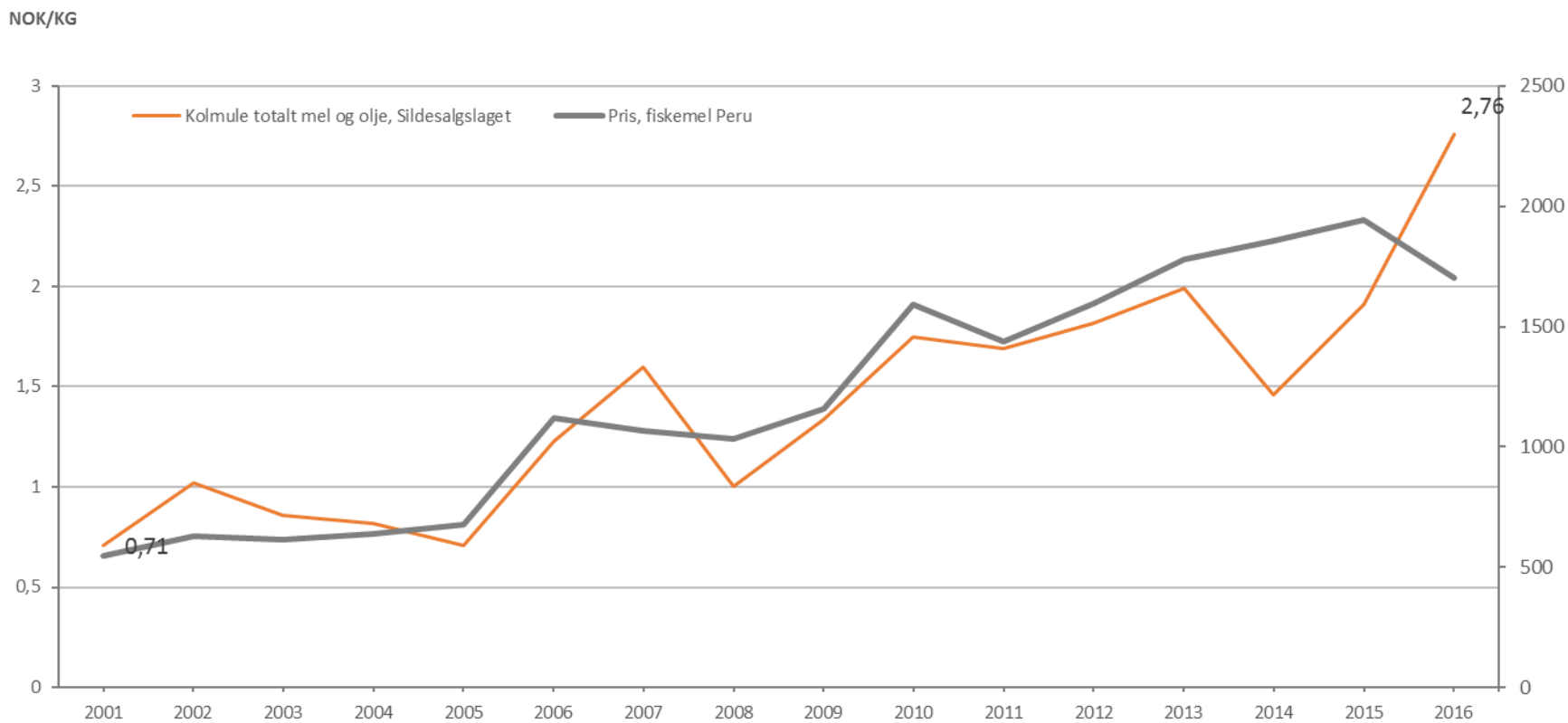

Source: Sildesalgslaget

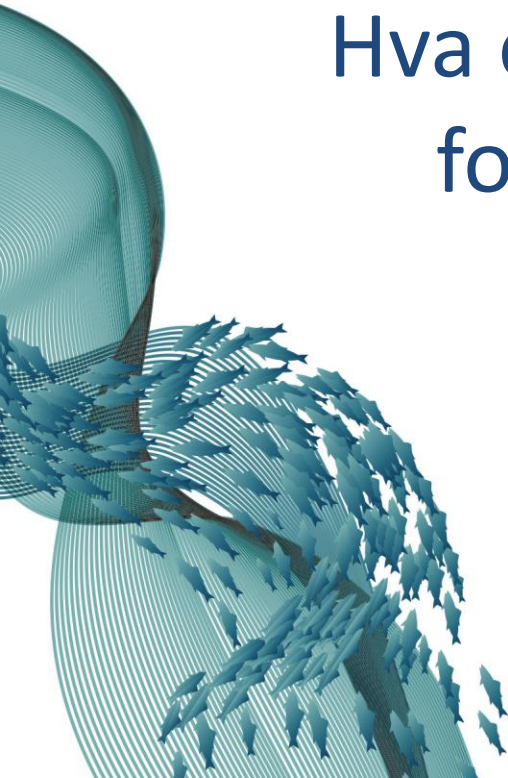

Pris på råstoff i er i hovedsak korrelert til verdensmarkedsprisen på fiskemel.

NOK/KG for kolmule omsatt ved Sildesalgslaget og pris fiskemel Peru, 2001-2016

Source: Sildesalgslaget

Hva er så de viktigste driverne
for prisen på fiskemel og
dermed råstoff??

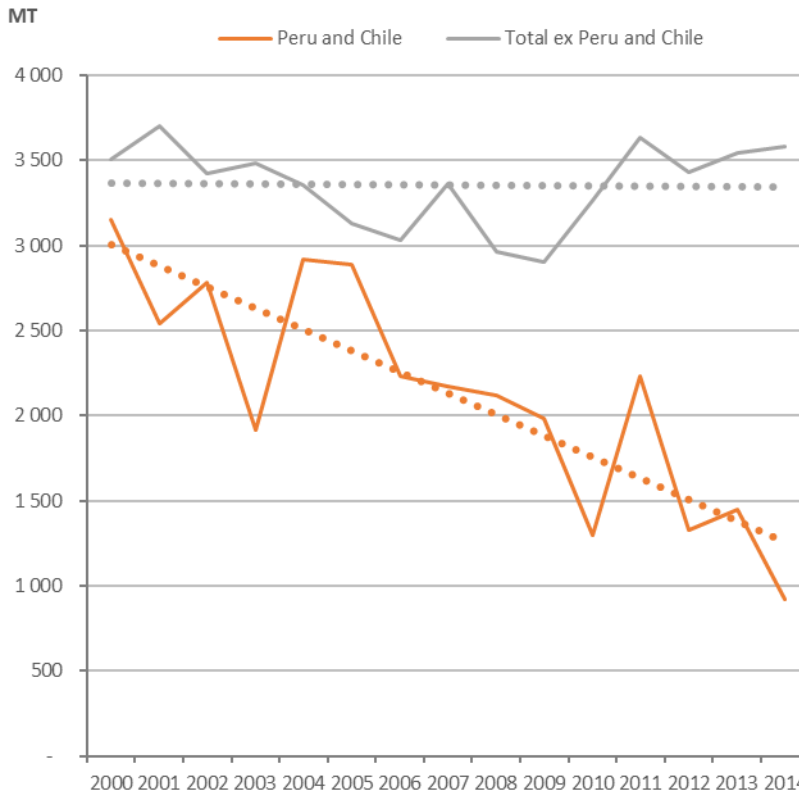
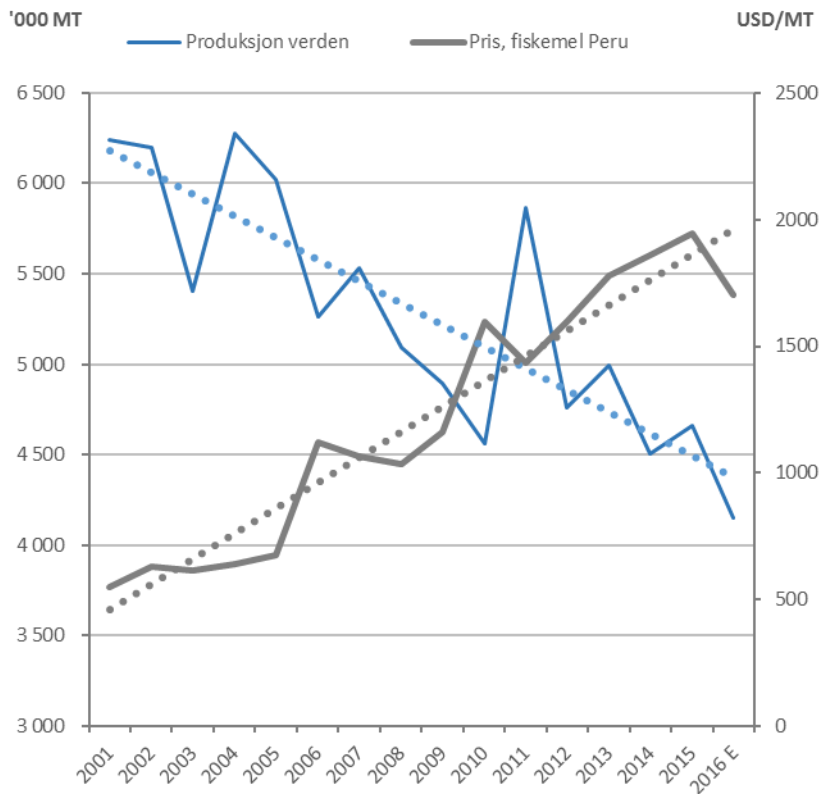

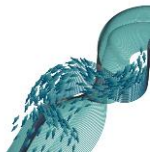
Prisdriver 1: Produksjon av fiskemel. Naturlig nok er produksjonen i de viktigste produsentlandene - Peru og Chile – avgjørende.

Produksjon av fiskemel i verden og pris fiskemel Peru, 2001-2016

Verdens fiskemelproduksjon oppdelt i Peru/Chile og resten av verden

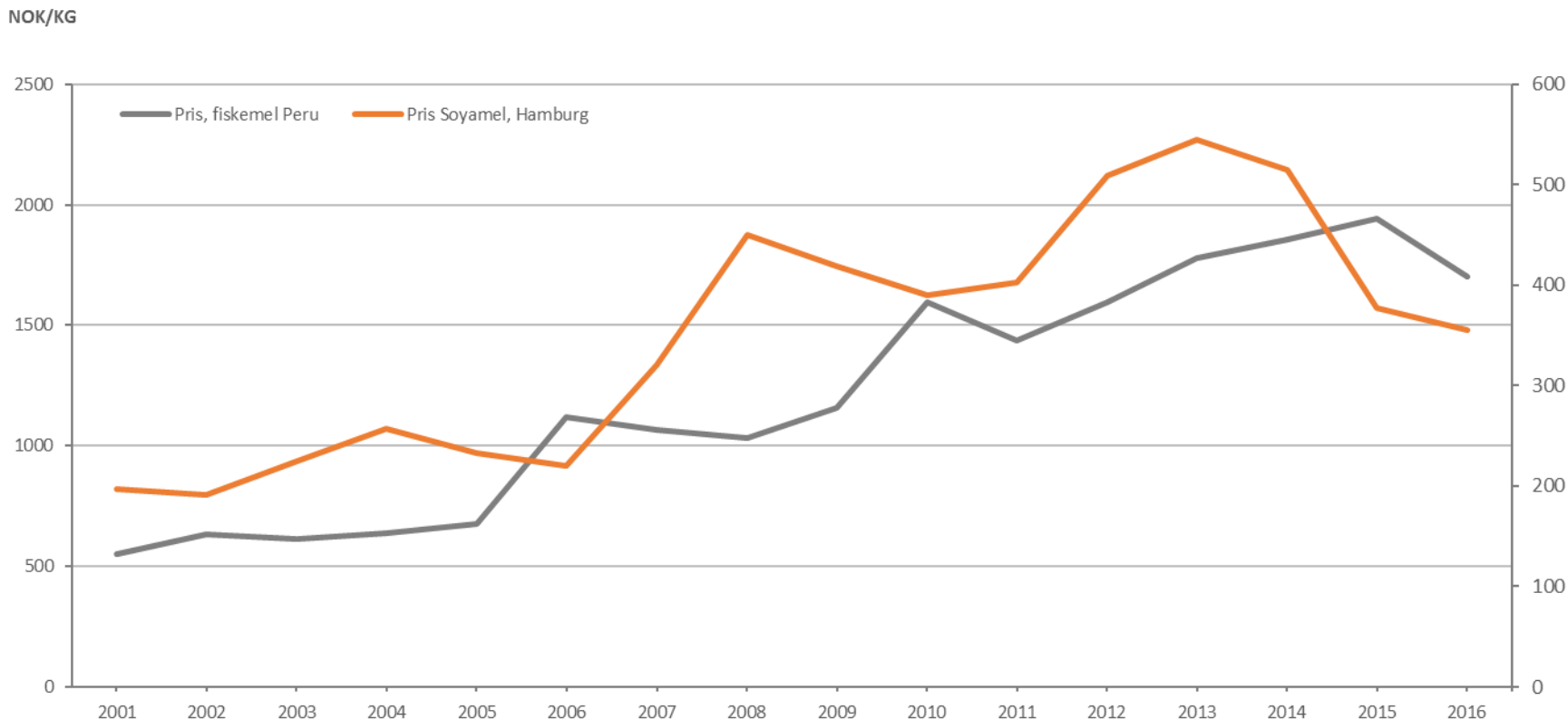

Source: IFFO

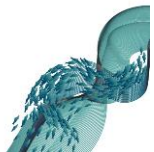

Prisdriver 2: Balansen mellom tilbud og etterspørsel i verdens proteinmarked. Her illustrert med soyamel som er den største proteinråvaren

Pris fiskemel og soyamel, 2001-2016

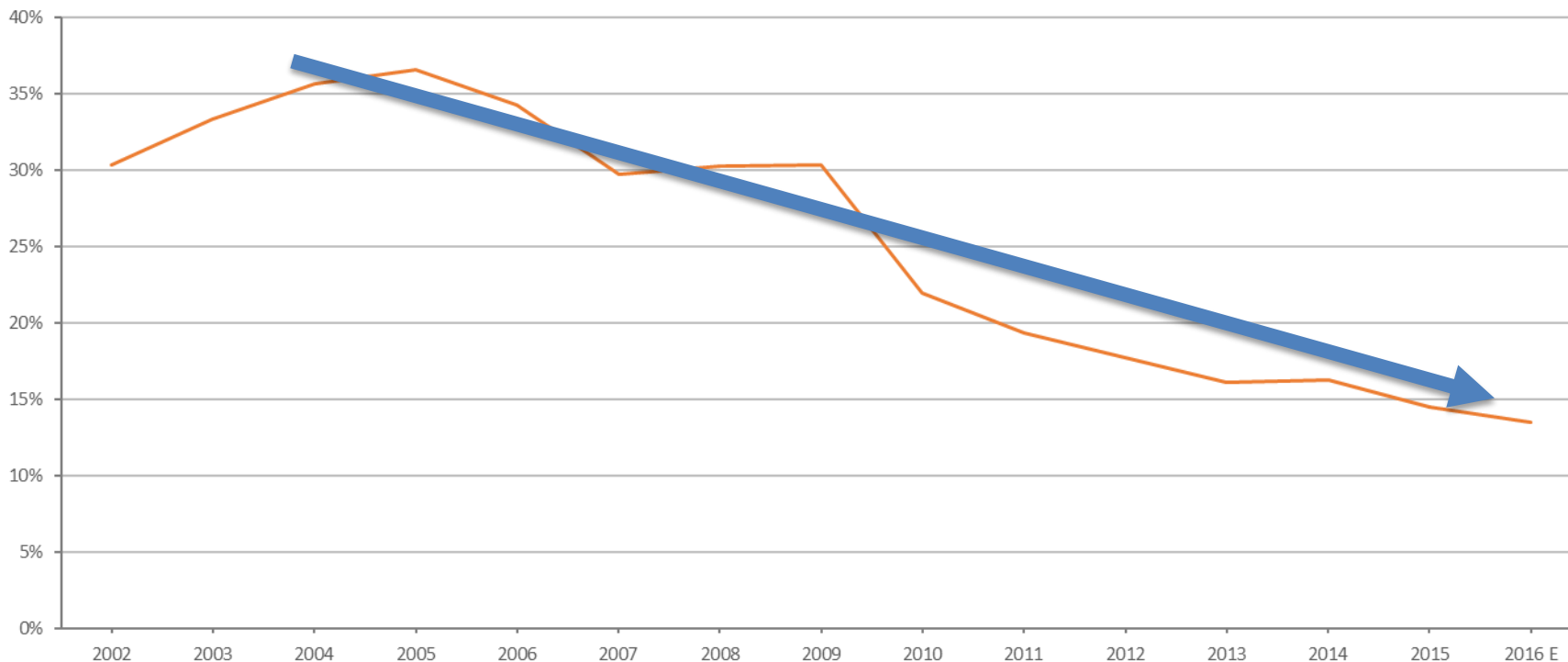
Source: IFFO, NSM

Prisdriver 3: Endringer i etterspørsel – kundens evne til å erstatte fiskemelet

Inklusjon fiskemel i laksefôr Norge, 2001-2016

Inclusion rate

Source: Sjømat Norge, SSB, NSM

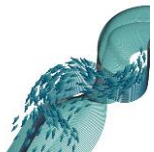
Konklusjon for prisdrivere på råstoff til fiskemel og fiskeolje

- Tilbudet av fiskemel. Men norsk råstoff har begrenset/liten betydning..
- Prisen på substitutter – soyamel, SPC, maisgluten, hvetegluten, raps..
- Endring i etterspørsel – kunders evne til å erstatte kostbart fiskemel med rimeligere proteinkilder

Source: NSM

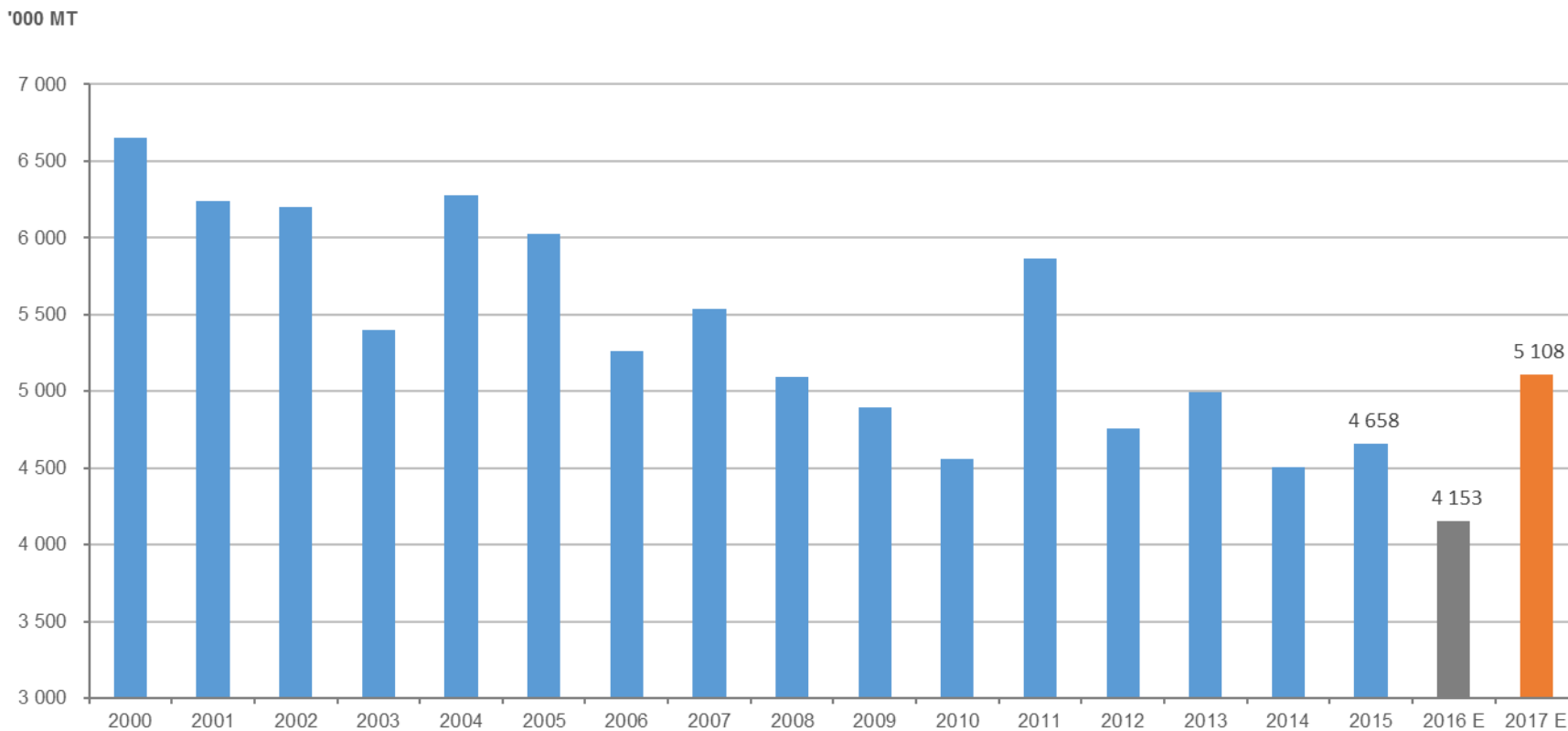

Så hvorfor falt prisen på
fiskemel og dermed råstoff så
kraftig i 2017?

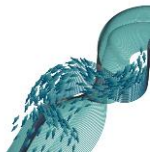
Først og fremst fikk vi et kraftig økning av tilbudet. IFFO estimerte en økning på tilnærmet 1 mill tonn fiskemel – igjen drevet av råstoff Peru

Fiskemelproduksjon verden, 2000-2017E

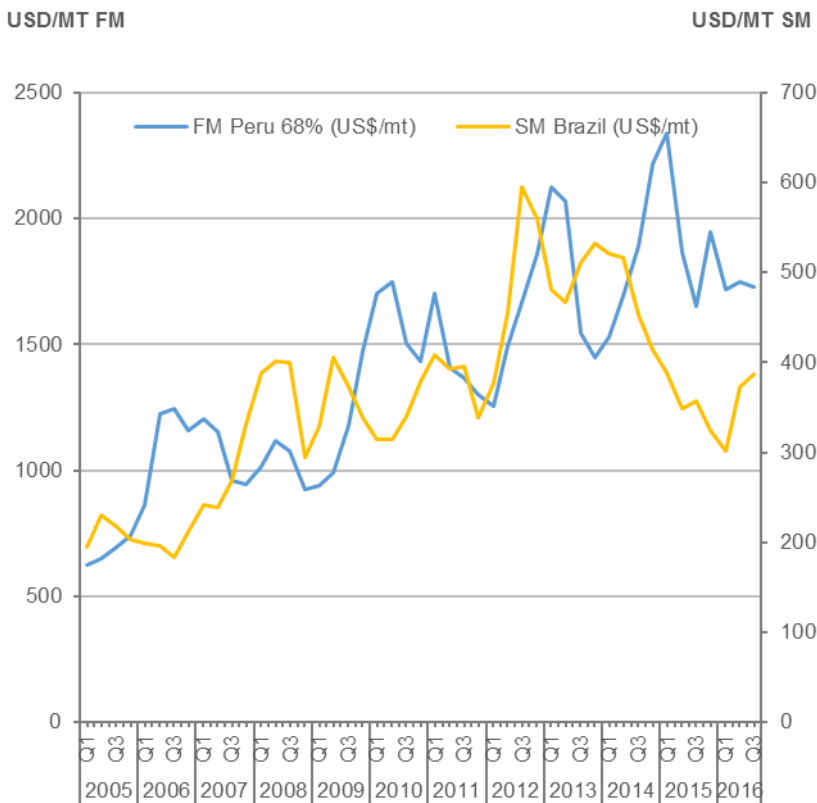
2016 estimert av IFFO Bangkok

Source: IFFO, NSM

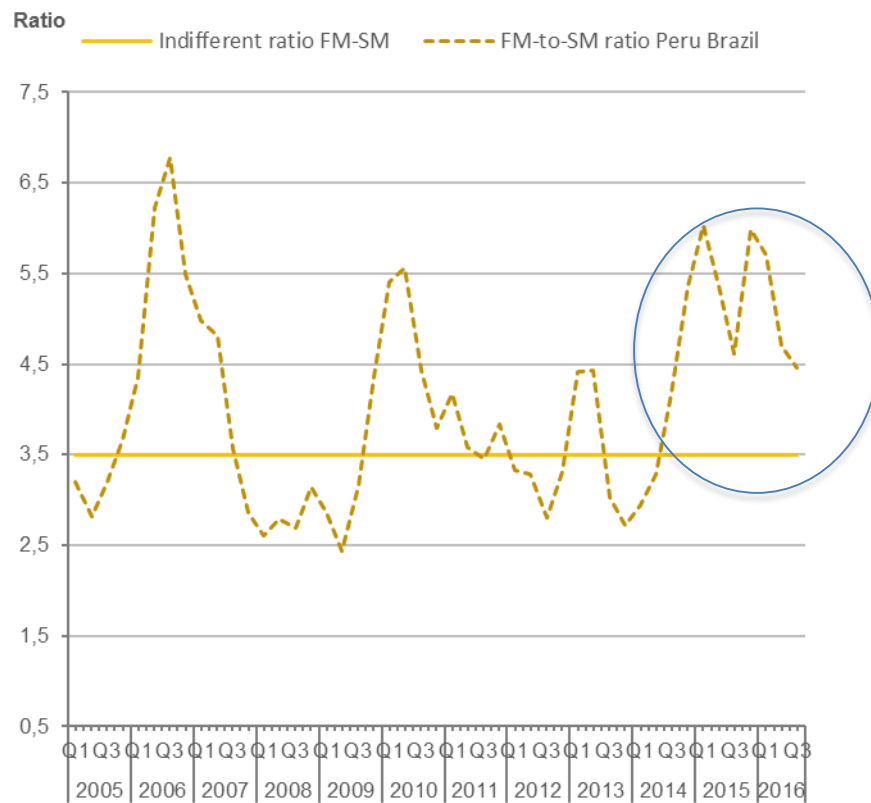

I tillegg var det lite interessant for kundene å øke forbruket av fiskemel.
Prisfallet på vegetabiliske substitutter hadde gjort fiskemel kostbart

Pris – SM Brazil and FM Peru 2005-2016

Faktisk FM-to-SPC ratio and “indifferent ratio”

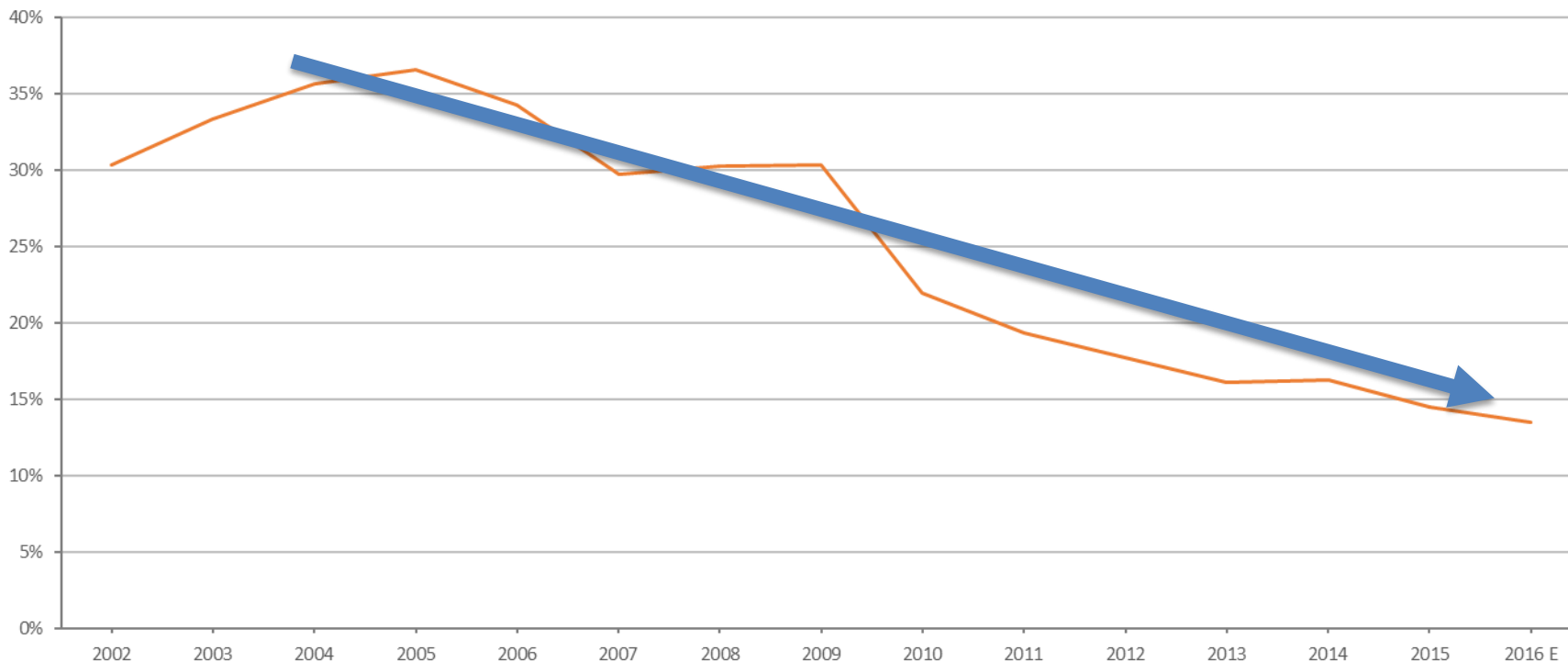
Source: IFFO, NSM, Kverva

Endelig hadde både laks og andre viktige kundegrupper lært seg å produsere fôr med langt mindre fiskemel enn tidligere.

Inklusjon fiskemel i laksefôr, 2001-2016

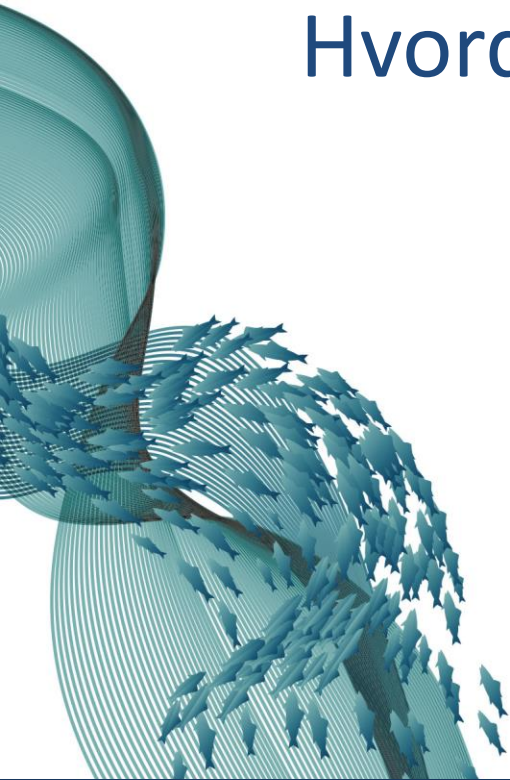
Inclusion rate

Source: Sjømat Norge, SSB, NSM

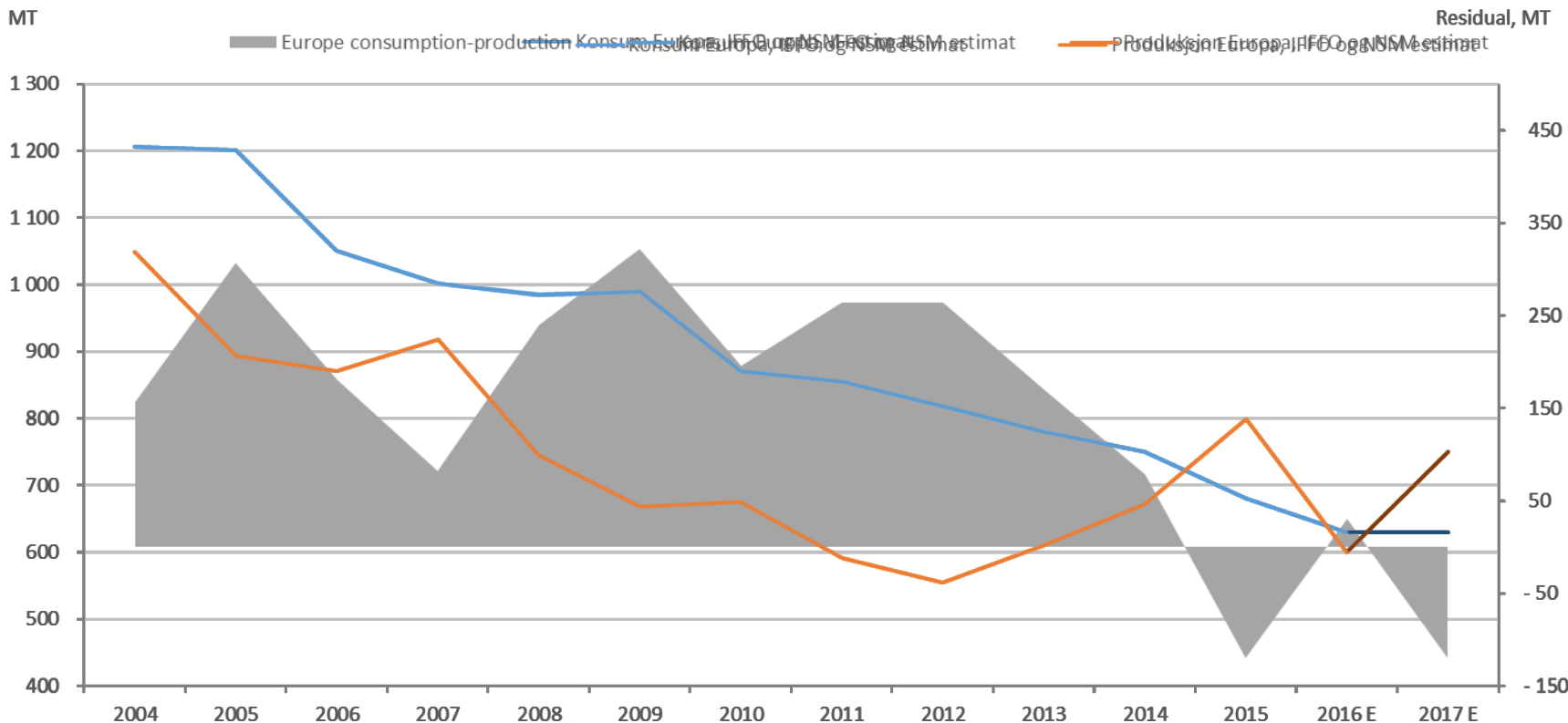
Hvordan slo dette ut i Europa??

Konsumentene av fiskemel i Europa har redusert forbruket grunnet høy pris. Da tilbudet i Europa tok seg opp fikk vi tilbudsoverskudd – ble nettoeksportør. Fokus på salg utenfor Europa.

European residual (consumption-production)

Source: IFFO, NSM

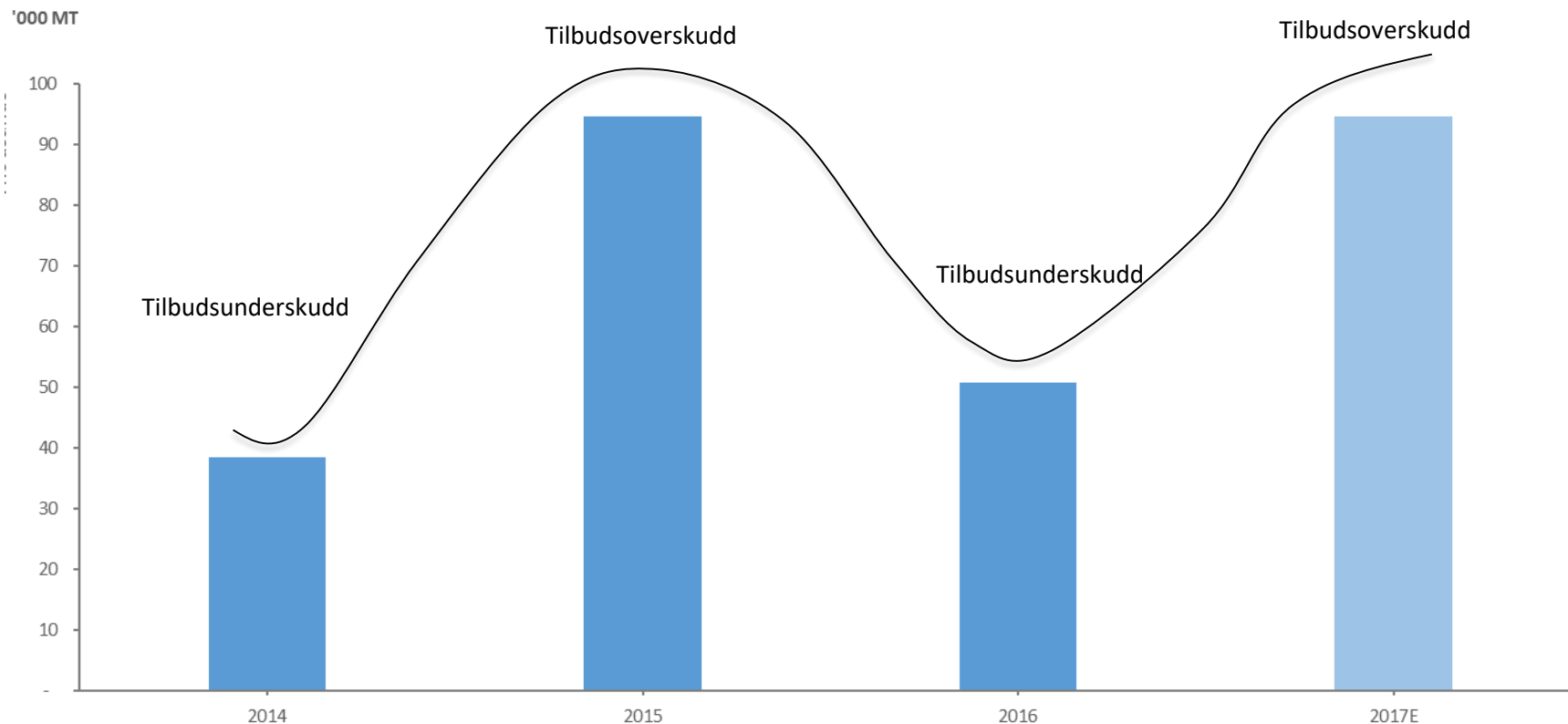
Hvordan søkte Norsildmel (og andre europeiske produsenter) å oppnå best mulig pris i 2017?

- Det europeiske markedet betalte tidlig på året dårligere enn andre markeder, og vi solgte derfor så mye som mulig ut av Europa. Eksporten til andre kontinenter har økt betraktelig.
- Det ligger imidlertid begrensninger: Verdens største konsument, og importør, av fiskemel, Kina, er utilgjengelig for norske fiskemelsprodusenter på grunn av manglende lisenser. Dersom disse hadde vært på plass i 2017 ville adskillig større volumer gått den veien og prisene på fiskemel og kolmule hadde vært høyere.
- For å omsette den økte produksjonen ble det derfor nødvendig å øke etterspørselen i Europa – man måtte senke prisene.

Eksportstatistikken fra europeiske fiskemelsprodusenter understreker hvordan markedsbalansen i Europa påvirker salgsaktiviteten ut av Europa

Eksport av fiskemel fra Danmark, Island og Norge som går ut av Europa, 2014-2017E

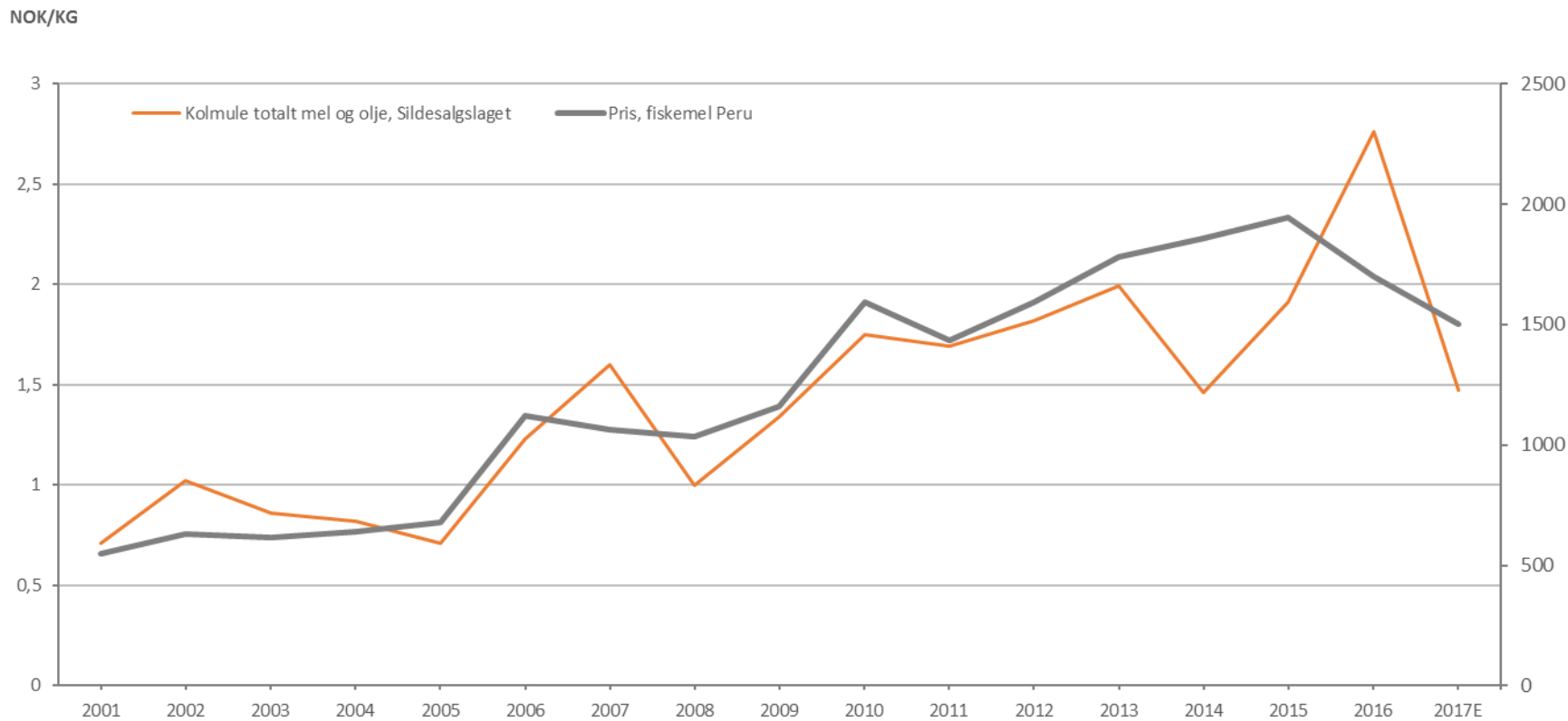

Source: SSB, Statistikkbanken.dk, Statistics Iceland, NSM

Press på fiskemelsprisen satt også press på prisen for råstoff. Vi kan imidlertid spørre oss om kolmuleprisen falt uforholdsmessig mye, evt om det store fallet var koblet til en uforholdsmessig høy pris i 2016?

NOK/KG for kolmule omsatt ved Sildesalgslaget og pris fiskemel Peru, 2001-2017E

Source: Sildesalgslaget, IFFO

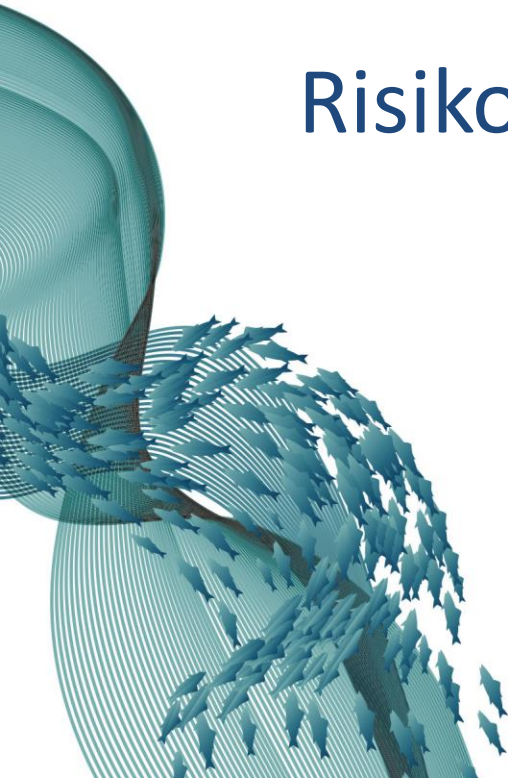
Hva gjør næringen for å
balansere forholdet mellom
tilbud og etterspørsel i
Europa??

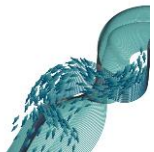
Tiltak for å øke etterspørsel etter Europeisk fiskemel på tre ulike nivåer.

- Alle norske og islandske produsenter har søkt om lisenser for å kunne eksportere fiskemel til Kina. Med en slik lisens vil eksportmuligheten ut av Europa øke betydelig.
- Intensiverer arbeidet med å finne nye nisjer for fiskemel – nye konsumentgrupper – pet food
- Konsolideringen av landindustrien har ført til enheter stor nok til å ta opp igjen FoU. Både Pelagia og TripleNine har bygd opp egen FoU avdeling og investerer for å utvikle nye og forbedrete produkter.

Risiko i forhold til pris på råstoff
sett fra industrien.

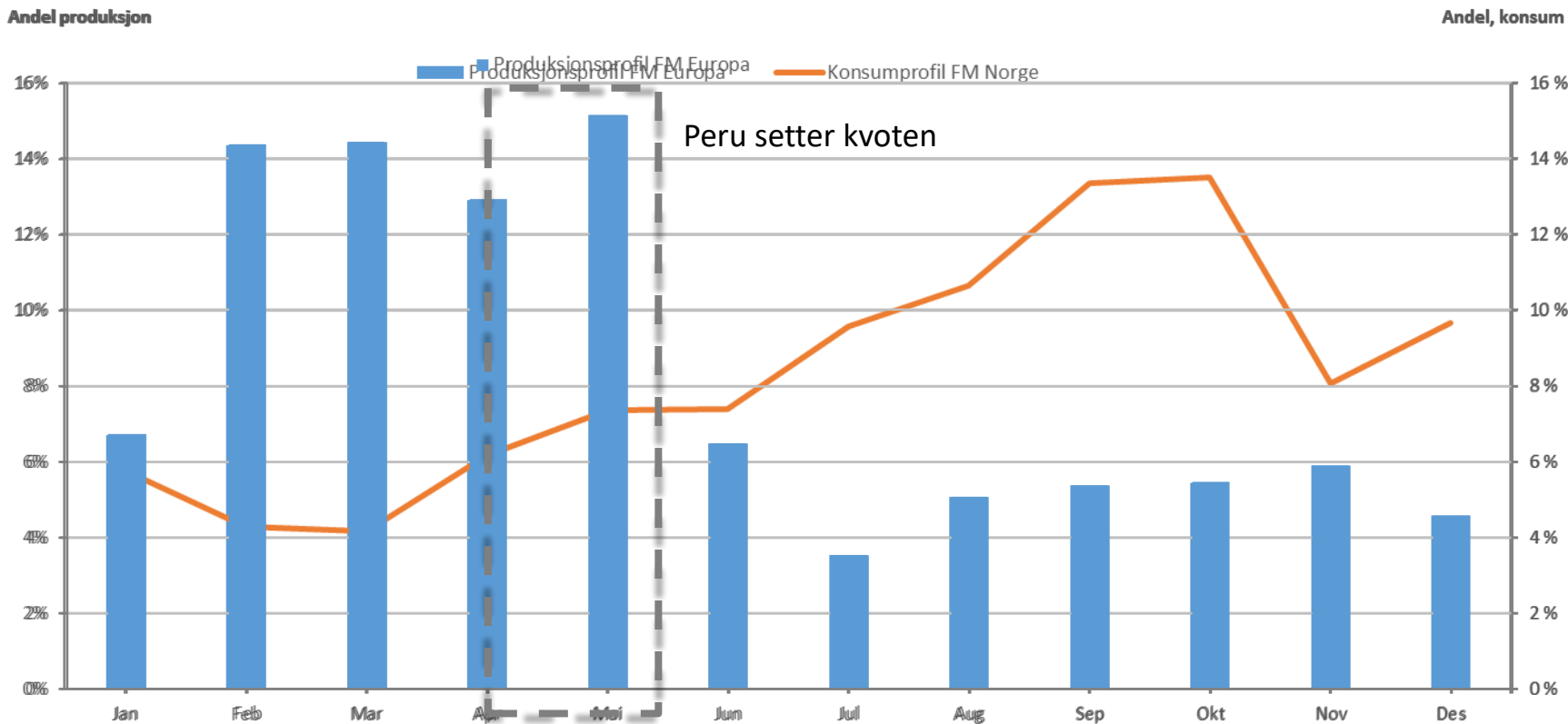

Utfordring at en stor del av råstoffet må kjøpes før sentrale markedsparametre er kjent– medfører betydelig risiko

FM produksjon (Europa) og FM konsum (Norge)

Source: IFFO, NSM